YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

22 päivänä joulukuuta 2008 *

Asiassa C-333/07,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka cour administrative d'appel de Lyon (Ranska) on esittänyt 12.7.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.7.2007, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Régie Networks

vastaan

Direction de contrôle fiscal Rhône-Alpes Bourgogne,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans (esittelevä tuomari), K. Lenaerts, A. Ó Caoimh ja J.-C. Bonichot sekä tuomarit K. Schiemann, P. Kūris, E. Juhász, L. Bay Larsen ja P. Lindh,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 30.4.2008 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Régie Networks, edustajinaan avocat B. Geneste ja avocat C. Medina,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja B. Messmer,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään J.-P. Keppenne ja B. Martenczuk,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.6.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sellaisen Euroopan yhteisöjen komission 10.11.1997 tekemän päätöksen pätevyyttä, jolla komissio päätti olla vastustamatta paikallisradioasemien tukiohjelman muutosta (valtiontuki nro N 679/97 – Ranska) (jäljempänä riidanalainen päätös), jota koskeva tiivistelmä on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä (EYVL 1999, C 120, s. 2).

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa on kyse Ranskan oikeuden mukaan perustetun Régie Networks -nimisen yhtiön (jäljempänä Régie Networks) nostamasta kanteesta, jossa vaaditaan palauttamaan määrä, jonka kyseinen yhtiö on maksanut radiolähetyksissä ja televisiossa esitetyistä mainoksista kannettavana veronluonteisena maksuna vuodelta 2001.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Viestinnän vapaudesta 30.9.1986 annetun lain nro 86-1067 (loi n° 86-1067 relative à la liberté de communication; JORF 1.10.1986, s. 11755) 80 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna 17.1.1989 annetun lain nro 89-25 (JORF 18.1.1989, s. 728) 25 §:llä ja

29.12.1990 annetun lain nro 90-1170 (JORF 30.12.1990, s. 16439) 27 §:llä, säädetään seuraavaa:

”Radiolähetystoiminnalle, jonka kokonaisliikevaihdosta enintään 20 prosenttia on peräisin radiossa esitetyistä mainos- tai sponsorointiviesteistä saadusta liiketulosta, myönnetään tukea Conseil d’État’n asetuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

Tämä tuki rahoitetaan radio- ja televisiomainonnasta saatavista tuloista kannettavalla maksulla.

Korvauksia, joita radiolähetystoiminta saa kollektiivisia tai yhteisen edun mukaisia toimenpiteitä tukevien viestien esittämisen johdosta, ei oteta huomioon tämän pykälän 1 momentissa asetetun enimmäismäärän määrittämisessä.”

4 Radioviestinnän tukirahastolle suoritettavan veronluonteisen maksun käyttöönotosta 29.12.1997 annetun asetuksen nro 97-1263 (décret n° 97-1263 portant création d’une taxe parafiscale au profit d’un fonds de soutien à l’expression radiophonique; JORF 30.12.1997, s. 19194) 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Radiolähetyksissä ja televisiossa esitetyistä mainoksista kannetaan 1.1.1998 alkaen viiden vuoden ajan veronluonteista maksua [jäljempänä mainosvero], jolla rahoitetaan sellaisten radiopalvelujen lähetysluvanhaltijoiden tukirahastoa, joiden kokonaisliikevaihdosta enintään 20 prosenttia on peräisin radiossa esitetyistä mainos- tai sponsorointiviesteistä saadusta liiketulosta.

Tämän maksun tavoitteena on radioviestinnän edistäminen.”

5 Mainitun asetuksen 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Maksun määrä lasketaan niiden summien perusteella, joita mainostajat maksavat mainostensa lähettämisestä Ranskan alueelle, lukuun ottamatta provisiota ja arvonlisäveroa.

Maksuvelvollisia ovat mainosajan myynnistä vastaavat henkilöt.

Maksun määrä määritellään valtiovarain- ja viestintäministerien yhteisessä asetuksessa tulotasoittain maksuvelvollisten mainosajan myyjien neljännesvuosittain saamien tulojen perusteella seuraavien rajojen mukaisesti:

_ _”

6 Edellä mainitun asetuksen 3 §:n mukaisesti mainosverosta saatava nettotulo ohjataan Fonds de soutien à l’expression radiophoniqueen (radioviestinnän tukirahasto, jäljempänä FSER-rahasto), joka koostuu Institut national de l’audiovisuelin (kansallinen kuva- ja ääni-instituutti) kirjanpitoon avatusta erillisestä tilistä.

7 Saman asetuksen 4 §:ssä säädetään, että verohallinto määrittää, panee maksuun ja perii kyseessä olevan veron FSER-rahaston lukuun noudattamalla samoja sääntöjä, takuita ja seuraamuksia kuin arvonlisäveron osalta.

8 Asetuksen nro 97-1263 7–20 §:ssä säädetään ohjelmasta, jonka rajoissa kansallinen kuva- ja ääni-instituutti suorittaa tukia, jotka rahoitetaan FSER-rahastoon maksetun mainosveron nettotuotolla.

9 Näitä tukia saavat kyseisen asetuksen 1 §:ssä tarkoitetut radiolähetyspalvelujen luvanhaltijat (jäljempänä paikallisradioasemat).

10 Asetuksen nro 97-1263 7 §:n nojalla tukien myöntämisestä vastaa käytettävissä olevien varojen rajoissa lautakunta, jonka kokoonpanosta ja toiminnasta säädetään mainitussa 7 §:ssä sekä saman asetuksen 8–11 §:ssä (jäljempänä FSER-lautakunta).

11 Asetuksessa nro 97-1263 säädetään kolmesta tukilajista (jäljempänä radioviestinnän tuet).

12 Kyse on ensinnäkin perustamistuesta, jonka myöntämisedellytyksistä säädetään mainitun asetuksen 12 ja 13 §:ssä. Tätä enintään 100 000 Ranskan frangin (FRF) suuruista tukea myönnetään juuri lähetysluvan saaneille paikallisradioasemille niiden esittämän hakemuksen perusteella.

13 Toiseksi tuki voi olla laitteistotukea, jota koskevista yksityiskohdista säädetään samaisen asetuksen 14 §:ssä. Tätä tukea, jota myönnetään paikallisradioasemille niiden esittämän hakemuksen perusteella, ei voida myöntää ennen kuin perustamistuen saamisesta on kulunut vähintään viisi vuotta, ja sitä voidaan myöntää vain kerran kunkin viiden vuoden ajanjakson aikana. Tuen määrä ei saa ylittää 50:tä prosenttia investoinnin arvosta, ja se voi olla enintään 100 00 FRF.

14 Tuki voi olla myös vuotuista toimintatukea, jonka myöntämisedellytyksistä säädetään puheena olevan asetuksen 16 ja 17 §:ssä.

15 Asetuksen nro 97-1263 17 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Toimintatuen määrä vahvistetaan [FSER-lautakunnan] laatiman taulukon perusteella siten, että perustana käytetään kyseisen radioaseman tavanomaisia liiketoimintatuloja ennen mainosmyynnin aiheuttamien kustannusten vähentämistä. Taulukko on julkinen.”

16 Saman pykälän 2 momentissa säädetään, että edellä tarkoitettua määrää voidaan korottaa enintään 60 prosentilla sellaisen toiminnan johdosta, joka koskee lähetystoimintaan välittömästi liittyvien taloudellisten varojen monipuolistamista, kyseessä olevan radioaseman henkilöstön täydennyskoulutusta, kasvatus- ja kulttuuritoimintaa, kollektiivisiin ohjelmatoimiin osallistumista sekä lähialueita ja integraatiota koskettavaan yhteiskunnalliseen viestintään osallistumista.

17 Asetuksella nro 97-1263 käyttöön otetulla radioviestinnän tukiohjelmalla, jota pääasiassa sovelletaan, korvattiin tukiohjelmat, jotka oli otettu käyttöön useilla aikaisemmilla asetuksilla 1.1.1983 alkaen ensin kahdeksi vuodeksi ja sitten viisivuotiskausiksi.

18 Yleisen verolain (code général des impôts) 302 bis KD §:ssä säädetyllä radioviestinnän tukiohjelmalla, sellaisena kuin siitä säädetään vuoden 2003 verolaista 30.12.2002 annetun lain nro 2002-1575 (loi n° 2002-1575 de finances pour 2003; JORF 31.12.2002, s. 22025) 47 §:ssä, puolestaan korvattiin 1.1.2003 alkaen asetuksella nro 97-1263 käyttöön otettu tukiohjelma toistaiseksi.

19 Tätä uutta tukiohjelmaa muutettiin 1.7.2003 lähtien mesenaateista, yhdistyksistä ja säätiöistä 1.8.2003 annetun asetuksen nro 2003-709 (loi n° 2003-709 relative au mécénat, aux associations et aux fondations; JORF 2.8.2003, s. 13277) 22 §:llä.

20 Yleisen verolain 302 bis KD §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna edellä mainitulla lailla, säädetään seuraavaa:

”Veron määrä lasketaan niiden summien perusteella, joita mainostajat maksavat mainosajan myyjille mainostensa lähettämisestä Ranskan alueelta, lukuun ottamatta provisiota ja arvonlisäveroa.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

Komission päätökset peräkkäisistä radioviestinnän tukiohjelmista

21 Komissio ilmoitti tukitoimenpiteistä nro N 19/90 1.3.1990 tekemällään päätöksellä Ranskan viranomaisille, ettei se aikonut vastustaa kyseisten viranomaisten ETY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan (josta on tullut EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohta, josta puolestaan on tullut EY 88 artiklan 3 kohta) mukaisesti ilmoittaman radioviestinnän tukiohjelman käyttöönottoa.

22 Komissio ei vastustanut tukiohjelmaa myöskään 16.9.1992 tekemässään päätöksessä, jossa on kyse tukitoimenpiteistä nro N 359/92, jotka koskevat asetusehdotusta, jolla muutettiin komission aikaisemman päätöksen kohteena ollutta radioviestinnän tukiohjelmaa ja jonka Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle ETY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

23 Tässä toisessa päätöksessään komissio katsoi, että kun otetaan huomioon tuensaajien ominaispiirteet (pieniä ja kuulijakunnaltaan paikallisia radioasemia), tuki ei välttämättä vaikuta kilpailuun eikä jäsenvaltioiden väliseen kauppaan yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, ja että näin ollen poikkeus tukia koskevaan kieltoon oli perusteltavissa, koska tällaisella ohjelmalla tavoitellut yleisen edun mukaiset tavoitteet olivat edelleen olemassa.

24 Tämän jälkeen komissio ilmoitti riidanalaisella päätöksellä Ranskan viranomaisille, ettei se aikonut vastustaa asetusehdotusta, jolla oli tarkoitus muuttaa aiemmin hyväksyttyä radioviestinnän tukiohjelmaa ja jonka mainitut viranomaiset olivat

ilmoittaneet komissiolle EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja josta sittemmin tuli asetus nro 97-1263.

25 Komissio katsoi tässä päätöksessä, että koska kyseessä oleviin tukiin liittyviä talousarviomäärärahoja ei ollut korotettu ja koska tuensaajat olivat kuulijakunnaltaan paikallisia radioasemia, tuki ei välttämättä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, ja näin ollen poikkeus tukia koskevaan kieltoon oli perusteltavissa, koska tällaisella ohjelmalla tavoitellut yleisen edun mukaiset tavoitteet olivat edelleen olemassa.

26 Tukitoimenpiteistä nro NN 42/03 (ex N 725/02) 28.7.2003 tekemässään päätöksessä komissio ilmoitti niin ikään, ettei se vastusta Ranskan viranomaisten sille EY 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti ilmoittamaa lakiehdotusta, jolla muutettiin aiemmin mainituilla kolmella päätöksellä hyväksyttyä radioviestinnän tukiohjelmaa, sellaisena kuin se oli muutettuna. Näin muutetusta tukiohjelmasta säädettiin sittemmin yleisen verolain 302 bis KD §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 2003-709.

27 Komissio totesi tässä viimeksi mainitussa päätöksessään, että mainosveroa, jolla kyseessä oleva tukiohjelma rahoitetaan, maksavat mainosajan myyjät eivätkä yksittäiset mainostajat, joiden laskuissa mainittua veroa ei huomioida.

28 Komissio totesi myös, että tämä vero kohdistuu vain Ranskan alueelle sijoittautuneisiin mainosajan myyjiin ja että näin mainosten lähettämiseen Ranskan alueelle ulkomailta käsin ei sovelleta mitään maksua.

29 Komissio otti huomioon myös sen, että vastaavasti Ranskan alueelle sijoittautuneet mainosajan myyjät, jotka lähettävät mainoksia yksinomaan ulkomaille, kuuluvat kyseisen veron piiriin, ja että tilanne on näin ollen yhteisön niiden sääntöjen mukainen, jotka koskevat valtiontukiohjelman rahoitukseen tarkoitettuja veronluonteisia maksuja.

30 Komissio katsoi lisäksi, että koska kyseessä olevan tuen saajat olivat puhtaasti paikallisesti toimivia ei-kaupallisia radioasemia, tukiohjelmalla tavoiteltiin yleisen edun mukaista päämäärää pyrkimällä säilyttämään tiedotusvälineiden monimuotoisuus aluetasolla, ja että tukiohjelmasta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan aiheutuvat vaikutukset ovat vähäisiä.

31 Komissio katsoi täten, että kyseinen tukiohjelma, jolla helpotetaan yhteisöradioiden toimintaa ja joka ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, on EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltuva tuki.

Tosiseikat

32 Ennakkoratkaisupäätöksestä ilmenevät tosiseikat voidaan esittää tiivistetysti seuraavasti.

33 Régie Networks, joka myy NRJ GROUPin paikallisradioasemien mainosaikaa, maksoi vuodelta 2001 mainosveroa 152 524 euroa.

34 Tämän jälkeen se vaati alueellisilta veroviranomaisilta kyseistä summaa palautettavaksi. Koska veroviranomaiset eivät ratkaisseet mainittua vaatimusta laissa säädetyssä määräajassa ja vaatimus hylättiin täten implisiittisesti, Régie Networks saattoi asian tribunal administratif de Lyonin käsiteltäväksi.

35 Mainittu tuomioistuin hylkäsi Régie Networksin nostaman kanteen 25.4.2006 antamallaan tuomiolla. Régie Networks valitti tästä tuomiosta cour administrative d'appel de Lyoniin.

36 Régie Networks väitti ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa ensinnäkin, että riidanalainen päätös on pätemätön, koska sen perustelut ovat puutteelliset.

37 Yhtäältä riidanalaisessa päätöksessä ei sen mukaan perustella sitä, että kyseessä oleva tukiohjelma todella kuuluu jonkin EY:n perustamissopimuksessa määrätyn poikkeusryhmän piiriin. Toisaalta komissio ei ole mainitussa päätöksessä tutkinut kysymystä siitä, onko tukiohjelman rahoitustapa eli mainosvero perustamissopimuksen mukainen, eikä myöskään perustellut nimenomaisesti arviointiaan tältä osin, vaikka Régie Networksin mukaan – joka viittaa tältä osin yhdistetyissä asioissa C-261/01 ja C-262/01, van Calster ym., 21.10.2003 annettuun tuomioon (Kok. 2003, s. I-12249) – yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että tällainen tutkinta on välttämätön arvioitaessa tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille.

38 Toiseksi Régie Networks väitti, että riidanalaisessa päätöksessä on oikeudellinen virhe. Mainosvero on yhteismarkkinoille soveltumaton siitä myös komission itsensä tämän

tuomion 26–31 kohdassa mainitussa 28.7.2003 tekemässään päätöksessä huomioon ottamasta syystä, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan maahan tuotavat tuotteet on vapautettava kaikista veroista ja maksuista, joilla on tarkoitus rahoittaa tukiohjelmaa, josta hyötyvät vain kotimaiset yritykset.

39 Kolmanneksi Régie Networks väitti, että riidanalaisessa päätöksessä on arvioitu tosiseikkoja virheellisesti, koska komissio on todennut, että kyseessä olevaan tukiohjelmaan osoitettuja talousarviomäärärahoja ei ollut korotettu, mikä ei pidä paikkaansa.

40 Régie Networks katsoi tämän johdosta, että jos yhteisöjen tuomioistuin toteaa riidanalaisen päätöksen pätemättömäksi, tällä päätöksellä hyväksytty tukiohjelman täytäntöönpano on alusta alkaen ollut lainvastainen ja tämä lainvastaisuus merkitsee myös tukiohjelman rahoituksen lainvastaisuutta.

41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että Régie Networksin esittämät kolme kanneperustetta tuovat esiin vakavia ongelmia, jotka asettavat kyseenalaiseksi riidanalaisen päätöksen pätevyyden.

42 Tässä tilanteessa cour administrative d'appel de Lyon on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [riidanalainen päätös] perusteluiltaan pätevä sen arvioinnin osalta, joka koskee vuosiksi 1998–2002 luodun radioviestinnän tukiohjelman rahoituksen yhteensopi-

vuutta perustamissopimuksen kanssa, ja sen osalta, jonka mukaan kyseisen tukiohjelman talousarviomäärärahat eivät olisi kasvaneet[?]”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

43 Komissio katsoo, ettei yhteisöjen tuomioistuimen tule ratkaista kansallisen tuomioistuimen riidanalaisen päätöksen pätevyydestä esittämää kysymystä, koska tällä kysymyksellä ei ole mitään yhteyttä pääasian oikeudenkäynnin kohteeseen, sillä tuossa asiassa on kyse mainosveron lainmukaisuuden tutkimisesta.

44 Komission mukaan mainosvero ei kuulu perustamissopimuksessa olevien valtiontukea koskevien määräysten soveltamisalan piiriin. Koska radioviestinnän tukiohjelmassa maksettavien tukien määrä on erotettu sen veron tuotosta, jolla kyseinen tukiohjelma rahoitetaan, sillä tukien suuruuden määrittämisessä käytetyt arviointiperusteet eivät ole missään yhteydessä mainitun veron tuottoon, tämä vero ei ole erottamaton osa mainittua tukiohjelmaa. Komissio viittaa tältä osin yhdistetyissä asioissa C-266/04–C-270/04, C-276/04 ja C-321/04–C-325/04, Distribution Casino France ym., 27.10.2005 annetun tuomion (Kok. 2005, s. I-9481) 40 kohtaan.

45 Tätä väitettä ei voida hyväksyä.

46 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole yhteisöjen tuomioistuimen tehtävä, esittämillä yhteisön oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Yhteisöjen tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä yhteisön oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-222/05–C-225/05, van der Weerd ym., tuomio 7.6.2007, Kok. 2007, s. I-4233, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Yhteisöjen tuomioistuin voi erityisesti jättää tutkimatta ennakkoratkaisukysymyksen, jossa on kyse yhteisön säädöksen, päätöksen tai muun toimen pätevyydestä, jos on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä pätevyyden tutkimisella ei ole mitään yhteyttä pääasian oikeudenkäynnin tosiseikkoihin tai kohteeseen (ks. mm. asia C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze ym., tuomio 10.1.2006, Kok. 2006, s. I-289, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Esillä olevan ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamisen arvioimiseksi riittää, kun todetaan, ettei lähtökohtaisesti ole mahdotonta, että ennakkoratkaisukysymyksen kohteena oleva arviointi riidanalaisen päätöksen, joka on tehty perustamissopimuksessa olevien valtiontukia koskevien määräysten rajoissa, pätevyydestä voi olla yhteydessä pääasian oikeudenkäyntiin, jossa on tutkittavana Régie Networksin vaatimus saada palautetuksi sen mainosverona vuodelta 2001 maksama määrä ja tätä varten mainosveron lainmukaisuus.

49 Ei nimittäin ole ainakaan ilmeisen selvää, ettei mainosvero ole erottamaton osa radioviestinnän tukiohjelmaa.

50 Ennakkoratkaisukysymyksen käsittelyn tässä vaiheessa riittää, kun todetaan, että tilanne näyttää paremminkin olevan päinvastoin, koska kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetään nimenomaisesti, että mainosveron tuotto ohjataan FSER-rahastoon, jota käytetään kyseisten tukien rahoittamiseen.

51 Vaikka ensi näkemältä voitaisiinkin väittää, että kyseisen veron ja niiden tukien välillä, joiden rahoittamiseksi kyseinen vero otettiin käyttöön, vallitsee tällainen varojen osoittamista koskeva yhteys, ei kuitenkaan ole mahdotonta, että riidanalaisen päätöksen mahdollinen toteaminen lainvastaiseksi saattaa johtua samaisen veron lainvastaisuudesta, mikä puolestaan saattaisi johtaa velvollisuuteen palauttaa kyseisen veron johdosta maksetut määrät.

52 Näissä olosuhteissa ei ole ainakaan ilmeisellä tavalla selvää, että riidanalaisen päätöksen pätevyyden pyydetyllä arvioinnilla ei ole mitään yhteyttä pääasian oikeudenkäynnin tosiseikkoihin tai kohteeseen.

53 Komissio väittää myös, että ennakkoratkaisukysymys on jätettävä tutkimatta siitä syystä, että siihen mahdollisesti vastauksena annettava tuomio, jolla riidanalainen päätös todetaan pätemättömäksi, ei välttämättä johda siihen, että kyseessä olevan vero on lainvastainen ja palautettava.

54 Komissio väittää, että kun otetaan huomioon komission yksinomainen toimivalta ratkaista tukien soveltuvuus yhteismarkkinoille, kansallisen tuomioistuimen on määrättävä komission hyväksymän tuen rahoittamiseen käytettävä vero palautettavaksi vain, jos todettu lainvastaisuus on niin merkittävä, että myös uuden päätöksen yhteydessä kyseinen tuki olisi väistämättä todettava yhteismarkkinoille soveltumattomaksi.

55 Myös tämä väite on hylättävä.

56 Pitää kyllä paikkansa, että jos ennakkoratkaisupyynnön johdosta annettaisiin tuomio, jossa riidanalainen päätös julistetaan pätemättömäksi, ja komissio tekee tämän jälkeen uuden päätöksen, tästä päätöksestä ei väistämättä seuraa se, että mainosveroa olisi pidettävä lainvastaisena, koska mainittu uusi päätös voisi edelleen olla veron kannalta myönteinen.

57 Yksinään tästä seikasta ei kuitenkaan aiheudu sitä, että riidanalaisen päätöksen pätevyyden pyydetyllä tutkinnalla ei ilmeisen selvästi olisi mitään yhteyttä pääasian oikeudenkäynnin kohteeseen ja että täten yhteisöjen tuomioistuin voisi kyseenalaistaa kansallisen tuomioistuimen suorittaman arvioinnin ennakkoratkaisupyynnön merkityksellisyydestä ja tarpeellisuudesta.

58 Päinvastoin, mikäli osoittautuisi, että riidanalainen päätös on todella julistettava pätemättömäksi, yhteisöjen tuomioistuimen tämänsisältöinen vastaus voisi olla täysin hyödyllinen ja merkityksellinen pääasian oikeudenkäynnin ratkaisun kannalta, koska se velvoittaisi komission tutkimaan uudestaan pääasiassa kyseessä olevan tukiohjelman.

59 Lisäksi ei ole mahdotonta – ennen kaikkea, koska eräät Régie Networksin esittämistä väitteistä koskevat sellaisia seikkoja tässä tukiohjelmassa, joita komissio ei ole vielä tutkinut ja jotka kantajan mukaan merkitsevät tukiohjelman soveltumattomuutta yhteismarkkinoille –, että tämän uudelleentutkinnan päätteeksi komissio päätyy siihen johtopäätökseen, että mainittu tukiohjelma todella on julistettava yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, mikä tämän tuomion 51 kohdassa esitetyllä tavalla voi johtaa mainosveron lainvastaisuuteen ja tätä myötä velvollisuuteen palauttaa kyseisen veron johdosta maksetut määrät.

60 Täten ennakkoratkaisupyyntöjen merkityksellisyyttä koskevaa olettamaa ei ole kumottu komission esittämillä seikoilla (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat van der Weerd ym., tuomion 22 ja 23 kohta).

61 Tästä seuraa, että ennakkoratkaisukysymys on otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

Riidanalaisen päätöksen pätevyys perusteluvelvollisuuteen nähden arvioituna

62 Siltä osin kuin kansallisen tuomioistuimen kysymys koskee riidanalaisen päätöksen pätevyyttä sen perustelujen osalta, kyseinen tuomioistuin tiedustelee yhteisöjen tuomioistuimelta, onko tätä päätöstä pidettävä pätemättömänä perustelujen puutteellisuuden johdosta, koska siinä ei perustella sitä, että kyseessä oleva tukiohjelma todella kuuluu jonkin EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa määrätyn poikkeusryhmän piiriin, ja koska komissio ei ole mainitussa päätöksessä tutkinut kysymystä siitä, onko tämän tukiohjelman rahoitustapa, eli mainosvero, perustamissopimuksen mukainen eikä myöskään perustellut nimenomaisesti arviointiaan tältä osin.

63 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY:n perustamissopimuksen 190 artiklassa (josta on tullut EY 253 artikla) edellytettyjen perustelujen on oltava kyseessä olevan toimenpiteen luonteen mukaisia ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, ja siten, että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluvelvollisuuden täyttymistä on arvioitava asiaan liittyvien

olosuhteiden perusteella, joita ovat muun muassa toimenpiteen sisältö, esitettyjen perustelujen luonne ja se tarve, joka niillä, joille toimenpide on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, koska sitä, ovatko toimenpiteen perustelut EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan mukaisia, tutkitaan paitsi sen sanamuodon myös asiayhteyden ja kaikkien asiaa koskevien oikeussääntöjen suhteen (ks. mm. asia C-390/06, Nuova Agricast, tuomio 15.4.2008, Kok. 2008, s. I-2577, 79 kohta ja asia C-341/06 P, Chronopost ja La Poste v. UFEX ym., tuomio 1.7.2008, Kok. 2008, s. I-4777, 88 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

64 Ensinnäkin kyseessä olevan toimenpiteen luonteen osalta on todettava, että riidanalainen päätös tehtiin sen tukien alustavan tutkinnan päätteeksi, josta määrätään EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa ja jonka tavoitteena on ainoastaan tehdä komissiolle mahdolliseksi alustavan näkemyksen muodostaminen kyseisen tuen täydellisestä tai osittaisesta soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, ilman, että asiassa aloitettaisiin saman artiklan 2 kohdassa määrättyä muodollista tutkintamenettelyä, jonka tavoitteena puolestaan on tehdä komissiolle mahdolliseksi saada käyttöönsä täydelliset tiedot kaikista tukeen liittyvistä seikoista (ks. vastaavasti mm. em. asia Nuova Agricast, tuomion 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

65 Tällaisen lyhyellä aikavälillä tehdyn päätöksen on sisällettävä ainoastaan ne syyt, joiden vuoksi komissio katsoo, ettei riidanalaisen tuen yhteismarkkinoille soveltuvuuden arviointiin liity vakavia vaikeuksia (asia C-225/91, Matra v. komissio, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203, Kok. Ep. XIV, s. I-233, 48 kohta).

66 Riidanalaisen päätöksen asiayhteyden osalta on todettava, että kuten tämän tuomion 21–23 kohdasta ilmenee, päätös seurasi kahta muuta myönteistä päätöstä, jotka koskivat aikaisempia radioviestinnän tukiohjelmia, jotka olivat olennaisilta osiltaan

samanlaisia kuin riidanalaisen päätöksen kohteena ollut tukiohjelma ja joista Ranskan viranomaiset olivat niin ikään ilmoittaneet ennakkoon komissiolle. Riidanalaisessa päätöksessä lisäksi viitataan nimenomaisesti siihen, että komissio oli tutkinut ja hyväksynyt riidanalaisen päätöksen kohteena olevaa ohjelmaa edeltäneen tukiohjelman, joka uudella tukiohjelmalla oli tarkoitus korvata.

67 Myös tällä olosuhteella voidaan perustella sitä, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat lyhyet.

68 Niitä väitteitä, jotka koskevat erityisesti perusteluvelvollisuuden loukkaamista riidanalaisen päätöksen yhteydessä, on tutkittava näiden täsmennysten valossa.

69 Mainitun päätöksen perusteluissa esitetään, että ”koska talousarviomäärärahoja ei ole lisätty ja koska kyseessä olevien tukien saajat ovat kuulijakunniltaan paikallisia radioasemia, tuki ei välttämättä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, – – ja näin ollen poikkeus tukia koskevaan kieltoon on perusteltavissa, koska tällaisella ohjelmalla tavoitellut yleisen edun mukaiset tavoitteet ovat edelleen olemassa”.

70 Vaikka tämä perustelu kiistämättä on lyhyt, siitä kuitenkin ilmenee selkeästi ja yksiselitteisesti syyt, joiden vuoksi komissio katsoi, ettei kyseessä olleen tukiohjelman yhteismarkkinoille soveltuvuuden arviointiin liittynyt vakavia vaikeuksia. Tästä seuraa, että komissio perusti kyseisen päätöksen itse asiassa sille pääasialliselle perusteelle, ettei tukiohjelmalla välttämättä vaikuteta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

71 Kun tämän tuomion 63–65 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa otetaan huomioon sen toimenpiteen luonne ja asiayhteys, jossa tällaiset perustelut esitetään, näitä perusteluja on pidettävä riittävinä perustamissopimuksen 190 artiklassa määrättyyn perusteluvelvollisuuteen nähden, koska kyseisten perustelujen hyväksyttävyys ei kuulu perusteluvelvollisuuden piiriin.

72 Vaikka olisikin ollut toivottavaa, että komissio olisi riidanalaisessa päätöksessä nimenomaisesti yksilöinyt, mistä EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa mainitusta poikkeusryhmästä esillä olevassa asiassa oli kyse, ja kuvaillut lisäksi radioviestinnän tukiohjelman rahoitukseen käytettävän veron, kuten se teki sittemmin kyseisen tukiohjelman muutoksen osalta 23.7.2003 tekemässään päätöksessä, riidanalaista päätöstä ei voida pitää lainvastaisena perustamissopimuksen 190 artiklan nojalla siitä syystä, ettei näiden seikkojen osalta ole esitetty erityisiä perusteluja.

73 Erityisesti sen väitteen osalta, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen perusteluissa ei mainita, minkä EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa määrätyn poikkeusryhmän piiriin kyseessä oleva tukiohjelma kuuluu, toteamuksista, joiden mukaan ”näiden tukien saajat ovat kuulijakunniltaan paikallisia radioasemia” ja ”tuki ei välttämättä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla”, ilmenee implisiittisesti, että kyseessä ollut poikkeusryhmä oli EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettu ryhmä, ja erityisesti tietyn taloudellisen toiminnan – eli tässä tapauksessa yhteisöradiotoiminnan, kuten komissio nimenomaisesti mainitsee 23.7.2003 tekemässään päätöksessä – edistämiseen tarkoitettuihin tukiin sovellettava poikkeusryhmä.

74 Lopuksi siltä osin kuin kyse on siitä, että riidanalaisessa päätöksessä ei perustella nimenomaisesti sitä, onko kyseessä olevan tukiohjelman rahoitustapa, eli mainosvero, perustamissopimuksen mukainen, EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan rikkomiseen perustuva väite ei voisi menestyä missään tapauksessa, koska komission mukaan tätä seikkaa ei ollut tarpeen tutkia, koska kyseinen vero ei ollut erottamaton osa esillä olevaa tukiohjelmaa.

75 Tämän väitteen hyväksyttävyyttä ei kuitenkaan voida arvioida perusteluvelvollisuutta koskevan väitteen tutkimisen yhteydessä. Täten tätä seikkaa arvioidaan myöhemmin vastattaessa ennakkoratkaisukysymyksen siihen osaan, joka koskee väitettyä oikeudellista virhettä, joka johtuu siitä, että riidanalaisessa päätöksessä ei todettu, että mainosvero oli yhteismarkkinoille soveltumaton.

76 Tästä on pääteltävä, että esitetyn kysymyksen tutkinnassa perusteluvelvollisuuden osalta ei ole ilmennyt seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa riidanalaisen päätöksen pätevyyteen.

Väitetty virhe tosiseikkojen arvioinnissa siltä osin kuin kyse on radioviestinnän tukiohjelmaan osoitettujen talousarviomäärärahojen kehityksestä

77 Sikäli kuin kansallisen tuomioistuimen kysymys koskee riidanalaisen päätöksen pätevyyttä sen perustelun osalta, jonka mukaan kyseessä olevan tukijärjestelmän rahoitukseen osoitettuja talousarviomäärärahoja ei ole korotettu, mainittu tuomioistuin tiedustelee yhteisöjen tuomioistuimelta, onko kyseistä päätöstä pidettävä pätemättömänä, koska sen perusteluissa on tosiseikkoja koskeva virhe, sikäli, että niissä todetaan, ettei kyseessä oleviin tukiin osoitettuja talousarviomäärärahoja ole lisätty, sillä näitä määrärahoja on tosiasiassa lisätty.

78 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että komissiolla on EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohtaa sovellettaessa laaja harkintavalta, jonka käyttäminen edellyttää koko yhteisöä silmällä pitäen tehtävää taloudellisten ja yhteiskunnallisten kysymysten monitahoista arviointia. Tämän harkintavallan käyttämistä koskeva tuomioistuinvalvonta kohdistuu ainoastaan siihen, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että ratkaisun perustana olevat tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, että asiassa ei ole tehty oikeudellista virhettä, että tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja että harkintavaltaa ei ole käytetty väärin (ks. yhdistetyt asiat

C-75/05 P ja C-80/05 P, Saksa ym. v. Kronofrance, tuomio 11.9.2008, Kok. 2008, s. I-6619, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

79 On todettava, että nyt esillä olevassa asiassa komission toteamus siitä, että kyseessä oleviin tukiin osoitettavia talousarviomäärärahoja ei ole korotettu, oli sen esittämishetkellä radioviestinnän tukiohjelman tuleviin vaikutuksiin kohdistuva arviointi erityisesti siltä osin kuin kyse on mainosveron tuotosta, jolla oli tarkoitus rahoittaa FSER-rahastoa, jolla puolestaan rahoitettiin mainitut tuet.

80 Sillä seikalla, että sittemmin on ilmennyt, että mainittuun rahastoon osoitettujen varojen määrä on jossain määrin lisääntynyt, ei ole asian kannalta merkitystä.

81 Valtiontukipäätöksen lainmukaisuutta on arvioitava niiden tietojen perusteella, joita komissiolla oli käytettävissään päätöstä tehdessään, ja näin on sitä suuremmalla syyllä silloin, kun kyse on riidanalaisen päätöksen kaltaisesta EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määrätyn alustavan tutkintamenettelyn päätteeksi tehdystä päätöksestä olla vastustamatta tukiohjelmaa (ks. vastaavasti em. asia Nuova Agricast, tuomion 54 ja 55 kohta).

82 Koska komission siten oli riidanalaisen päätöksen rajoissa arvioitava tukiohjelman tulevia vaikutuksia, vaikka näitä vaikutuksia ei voitu ennakoida täsmällisesti, kyseistä päätöstä voitaisiin moittia siitä syystä, että komissio katsoi arvioinnissaan, ettei kyseisiin tukiin osoitettuja talousarviomäärärahoja ollut korotettu, vain, jos tämä arviointi olisi ilmeisen virheellinen niiden seikkojen valossa, joita komission käytettävissä oli mainitun päätöksen tekohetkellä.

83 Vaikka televisiomainonnan osalta sittemmin asetukseksi nro 97-1263 tulleen asetusehdotuksen 2 §:ssä säädettiinkin korotuksesta niihin enimmäismääriin, joiden rajoissa veron määrä voitiin määrittää, on silti todettava, että sillä hetkellä, jolloin tukiohjelmasta ilmoitettiin komissiolle, nämä veron määrät oli tarkoitus määrittää myöhemmin kyseisen ehdotuksen 2 §:n 3 momentin mukaisesti.

84 Lisäksi on selvää, että tuolla samaisella hetkellä niiden mainostulojen määrä, joiden perusteella mainosvero laskettiin, ei ollut vielä tiedossa ja siitä voitiin näin ollen esittää vain arvioita.

85 Kun otetaan huomioon tällaiset muuttujat, jotka kaikki merkitsevät epävarmuustekijöitä, joita komission on arvioitava siten, että se pitää silmällä erityisesti niitä arviointiperusteita, jotka sisältyivät kyseessä olevaa tukiohjelmaa koskevaan ilmoitukseen, ja tarvittaessa kansallisten viranomaisten toimittamia tietoja, yhteisöjen tuomioistuin ei voi katsoa, että esillä olevien seikkojen osalta olisi tehty ilmeinen arviointivirhe.

86 Tämän johdosta on katsottava, että esitetyn kysymyksen tutkinnassa tosiseikkojen arvioinnissa väitetysti tehdyn virheen osalta ei ole ilmennyt seikkoja, jotka voisivat vaikuttaa riidanalaisen päätöksen pätevyyteen.

Väitetty oikeudellinen virhe siltä osin kuin kyse on mainosveron yhteensoveltuvuudesta perustamissopimuksen kanssa

87 Sikäli kuin kansallisen tuomioistuimen esittämä kysymys koskee riidanalaisen päätöksen pätevyyttä sen arvioinnin osalta, joka koskee vuosiksi 1998–2002 luodun

radioviestinnän tukiohjelman rahoituksen yhteensoveltuvuutta perustamissopimuksen kanssa, mainittu tuomioistuin tiedustelee yhteisöjen tuomioistuimelta, onko kyseinen päätös julistettava pätemättömäksi siitä syystä, että mainosvero on yhteismarkkinoille soveltumaton, koska sitä kannetaan myös radio- ja televisiomainoksista, joita Ranskaan lähetetään ulkomailta, vaikka tämän veron tuotolla rahoitetaan tukiohjelma, josta voivat hyötyä ainoastaan Ranskaan sijoittautuneet paikallisradioasemat.

88 Vaikka komissiolla on – kuten tämän tuomion 78 kohdassa muistutetaan – laaja harkintavalta EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan soveltamisessa, tähän harkintavaltaan sovelletaan kuitenkin tiettyjä rajoja, joiden noudattamisen valvonta on yhteisöjen tuomioistuinten tehtävänä.

89 Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että tuen rahoitustapa voi tehdä koko tukiohjelman, joka sillä on tarkoitus rahoittaa, yhteismarkkinoille soveltumattomaksi. Näin ollen tukea ei voida tarkastella erillään sen rahoitustavan vaikutuksista. Päinvastoin komission suorittamassa tukitoimenpiteen arvioinnissa on välttämättä otettava huomioon tuen rahoitustapa silloin, kun se kuuluu erottamattomasti toimenpiteeseen (ks. vastaavasti mm. em. yhdistetyt asiat van Calster ym., tuomion 49 kohta ja asia C-345/02, Pearle ym., tuomio 15.7.2004, Kok. 2004, s. I-7139, 29 kohta).

90 Tällaisessa tapauksessa EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisen tukitoimenpiteestä tehtävän ilmoituksen on koskettava myös tuen rahoitustapaa, jotta komissio voi suorittaa arviointinsa kattavien tietojen perusteella. Muussa tapauksessa ei voida sulkea pois sitä, että sellainen tukitoimenpide todetaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi, jota ei olisi voitu sellaiseksi todeta, jos komission tiedossa olisi ollut sen rahoitustapa (em. yhdistetyt asiat van Calster ym., tuomion 50 kohta).

91 Komissio on kuitenkin istunnossa väittänyt, että lähtökohtana on pidettävä sitä, että jäsenvaltion on ilmoitettava ja komission vastaavasti tutkittava tukitoimenpiteen rahoitukseen tarkoitettu vero ainoastaan, jos alustavan arvioinnin, jonka suorittaminen kuuluu kyseessä olevalle jäsenvaltiolle, perusteella ilmenee, että kyseisen veron suorittamiseen velvollisten henkilöiden ja esillä olevien tukien saajien välillä on kilpailusuhde. Tällaisen kilpailusuhteen puuttuessa mikään yhteisön etu ei vaadi sitä, että jäsenvaltio ilmoittaa tukitoimenpiteen rahoitukseen tarkoitetusta verosta ja että komissio tutkii tämän veron.

92 Tämä näkökanta on hylättävä.

93 Vaikka kysymys siitä, vallitseeko tietyn veron maksajien ja kyseisellä verolla rahoitettavien tukien saajien välillä kilpailusuhde, saattaa olla täysin merkityksellinen siinä asiakysymystä koskevassa tarkastuksessa, jonka komissio suorittaa tukitoimenpiteen yhteensoveltuvuudesta yhteismarkkinoille, tästä kysymyksestä ei kuitenkaan voida luoda lisäkriteeriä, jolla määritetään EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määrätyn tukien ilmoittamisvelvollisuuden laajuus.

94 Silloin kun kyse on verosta, jolla rahoitetaan pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tukiohjelma, on selvästi yhteisön edun mukaista, että jäsenvaltio ilmoittaa tästä ohjelmasta ja siihen erottamattomasti kuuluvasta ohjelman rahoitustavasta, jotta komissiolla olisi käytössään kaikki vaadittavat tiedot, jotta se voi arvioida kyseisen toimenpiteen yhteismarkkinoille soveltuvuutta, jota koskevan arvioinnin suorittaminen sitä paitsi kuuluu komission yksinomaiseen toimivaltaan, jonka käyttämistä yhteisöjen tuomioistuimet valvovat (ks. vastaavasti mm. asia C-119/05, Lucchini, tuomio 18.7.2007, Kok. 2007, s. I-6199, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

95 Tämän yksinomaisen toimivallan tehokkuus nimittäin vaarantuisi, jos sen käyttäminen olisi riippuvainen kunkin jäsenvaltion ennakkoon ja yksipuolisesti suorittamasta arvioinnista sen kysymyksen osalta, vallitseeko tietyn veron maksuun velvollisten henkilöiden ja kyseisellä verolla rahoitettavien tukien saajien välillä kilpailusuhde.

96 Tilanne on näin sitä suuremmalla syyllä sen kaltaisessa tapauksessa, johon pääasiassa kyseessä oleva tukiohjelma ja vero liittyvät, koska tämä tukiohjelma koskee tukia, joiden saajat toimivat markkinoilla, joiden osalta ei voida katsoa, että ne ovat selvästi erillään niistä markkinoista, joilla kyseisen veron maksamiseen velvolliset henkilöt toimivat.

97 Oikean vastauksen antamisesta kysymykseen siitä, vallitseeko mainittujen tuensaajien ja veronmaksuvelvollisten välillä kilpailusuhde, voidaan useissa tapauksissa olla monta mieltä, minkä osoittavat ne erilaiset mielipiteet, jotka on esitetty tämän ennakkoratkaisuasian yhteydessä sekä kirjallisissa huomautuksissa että istunnossa. Tämä vastaus edellyttää nimittäin perusteellista tutkimusta kyseessä olevien markkinoiden ominaispiirteistä sen tarkastuksen yhteydessä, joka koskee asiakysymystä tukitoimenpiteestä ja jonka ainoastaan komissio voi suorittaa – kuitenkin yhteisöjen tuomioistuinten valvonnan alaisena.

98 Asiassa on selvitettävä, olisiko komission tullut joka tapauksessa ottaa mainosvero huomioon tutkiessaan kyseessä olevaa tukiohjelmaa, koska tämän tuomion 89 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti kyseinen vero on erottamaton osa radioviestinnän tukiohjelmaa, jonka rahoittamiseen tämä vero on tarkoitettu.

99 Jotta maksun voidaan katsoa olevan erottamaton osa tukitoimenpidettä, maksun ja tuen välillä on oltava sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädetty varojen osoittamista koskeva sellainen sitova yhteys, jonka mukaisesti maksun tuotto

osoitetaan väistämättä tuen rahoittamiseen ja se vaikuttaa suoraan tuen suuruuteen ja tämän seurauksena arviointiin tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille (ks. mm. yhdistetyt asiat C-393/04 ja C-41/05, Air Liquide Industries Belgium, tuomio 15.6.2006, Kok. 2006, s. I-5293, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

100 Esillä olevassa asiassa asetuksen nro 97-1263 3 ja 6 §:stä ilmenee, että mainosveron nettotuotto ohjataan FSER-rahastoon, josta FSER-lautakunta maksaa radioviestinnän tuet. Kyseinen vero kannetaan erityisesti ja ainoastaan kyseessä olevien tukitoimenpiteiden rahoittamiseksi (ks. analogisesti em. yhdistetyt asiat van Calster ym., tuomion 55 kohta).

101 Tämä mainosveron ja sillä rahoitettavien tukien välinen läheinen yhteys ilmenee lisäksi selvästi sekä ”radioviestinnän tukirahastolle suoritettavan veronluonteisen maksun käyttöönotosta” annetun asetuksen nro 97-1263 otsikosta että niiden kahden osaston otsikoista, joista kyseinen asetus koostuu, eli ”[FSER-rahaston] varat” ja ”Tukien myöntäminen”.

102 Mainosvero eroaa lisäksi luonteeltaan olennaisesti niistä veroista, joilla rahoitettiin tukia, joista oli kyse komission esittämissä yhteisöjen tuomioistuimessa käsitellyissä asioissa, joissa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, ettei maksun ja tuen välillä ollut sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädettyä varojen osoittamista koskevaa sitovaa yhteyttä (asia C-175/02, Pape, tuomio 13.1.2005, Kok. 2005, s. I-127 ja em. yhdistetyt asiat Distribution Casino France ym.).

103 Näissä asioissa tällainen johtopäätös perustui siihen seikkaan, että kyseessä olleen veron tuotolla ei sovellettavan kansallisen lainsäädännön nojalla ollut välitöntä vaikutusta tuen suuruuteen.

104 Nyt esillä olevassa asiassa mainosveron nettotuotto osoitetaan yksinomaisesti ja täysimääräisesti radioviestinnän tukien rahoittamiseen, ja sillä on täten välitöntä vaikutusta tämän tuen suuruuteen. Vaikka tukien myöntämisestä vastaakin FSER-lautakunta, on kiistatonta, ettei tällä elimellä ole toimivaltaa osoittaa käytettävissä olevia varoja muihin tarkoituksiin kuin näiden tukien myöntämiseen.

105 Asetuksen nro 97-1263 7 §:ssä säädetäänkin, että FSER-lautakunta myöntää tuet käytettävissä olevien varojen rajoissa. Asiassa ei ole myöskään kiistetty sitä, että FSER-rahaston muusta lähteestä kuin mainosverosta peräisin olevat tulot ovat erittäin vähäisiä.

106 Vaikka perustamistuen ja laitteistotuen määrille on asetettu enimmäisrajat ja vaikka ne lasketaan omien arviointiperusteiden mukaan, näiden tukien suuruus – sikäli kuin tukien suuruus jää mainittujen enimmäisrajojen alapuolelle – on määritettävä ensisijaisesti mainosverosta saatavan tuoton rajoissa.

107 Tilanne on vielä selvempi siltä osin kuin kyse on vuotuisesta toimintatuesta, joka on selvästi tärkein radioviestinnän tukityypeistä, koska se yksinään vastasi yli 96 prosenttia kaikista vuonna 2003 maksetuista tuista, kuten Régie Networks istunnossa esitti, ilman että tätä seikkaa olisi kiistetty.

108 Asetuksen nro 97-1263 17 §:n mukaan tuen määrä vahvistetaan FSER-lautakunnan laatiman taulukon perusteella siten, että perustana käytetään kyseisen radioaseman tavanomaisia liiketoimintatuloja ennen mainosmyynnin aiheuttamien kustannusten vähentämistä.

109 Régie Networks esitti istunnossa ilman, että kukaan kiisti tätä seikkaa, että mainittu taulukko vahvistetaan käyttäen perustana FSER-rahaston edellisen vuoden varoja, alkuperäisessä verolaissa säädettyä mainosveron oletettua tuottoa ja arviota mainosmarkkinoiden kehittymisestä.

110 Lopuksi on todettava, että vaikka asetuksen nro 97-1263 17 §:n 2 momentissa säädetty vuosittaisen toimintatuen mahdollinen korotus on rajoitettu 60 prosenttiin, tuen vuosittainen määrä vahvistetaan tämän enimmäismäärän rajoissa niin ikään käytettävissä olevien varojen perusteella ja täten pääasiallisesti mainosverosta saatavien tulojen tai näitä tuloja koskevan arvion perusteella.

111 Tässä tilanteessa mainosveron tuotolla on vaikutusta radioviestinnälle maksettavien tukien suuruuteen. Näiden tukien myöntäminen ja erittäin suuressa määrin myös niiden suuruus itse asiassa riippuu kyseisen veron tuotosta.

112 Tästä on pääteltävä, että mainosvero on erottamaton osa radioviestinnän tukiohjelmaa, joka kyseisellä verolla on tarkoitus rahoittaa.

113 Näin olen komission oli väistämättä otettava kyseinen vero huomioon tutkiessaan kyseessä olevaa tukiohjelmaa, eli esillä olevassa asiassa tukiohjelmaa koskevan ilmoituksen johdosta EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määrätyssä tukien alustavassa tutkinnassa.

114 On kuitenkin selvää, että vaikka tästä rahoitustavasta kiistatta ilmoitettiin komissiolle, koska se muodosti I osaston asetusehdotuksessa, josta sittemmin tuli asetus nro 97-1263, komissio ei tutkinut sitä siinä menettelyssä, jonka päätteeksi riidanalainen päätös tehtiin. Komissio on yhteisöjen tuomioistuimessa väittänyt, että tällaista tutkintaa ei ollut tarpeen suorittaa, koska mainosvero ei ollut erottamaton osa radioviestinnän tukiohjelmaa.

115 On myös huomautettava, että komissio on 8.5.2003 päivätyssä kirjeessään vastustanut muutetun radioviestinnän tukiohjelman sellaista rahoitustapaa, joka on käytännössä samanlainen kuin pääasiassa kyseessä oleva mainosvero, koska se katsoi, että tällainen rahoitus oli ristiriidassa sen komission säännöllisesti soveltaman ja yhteisöjen

tuomioistuimen asiassa 47/69, Ranska vastaan komissio, 25.6.1970 antamassaan tuomiossa (Kok. 1970, s. 487, Kok. Ep. I, s. 447) vahvistaman yleisperiaatteen kanssa, jonka mukaan maahan tuotavat tavarat ja palvelut on vapautettava kaikista veronluonteisista maksuista, joilla on tarkoitus rahoittaa tukiohjelmaa, josta hyötyvät vain kotimaiset yritykset. Vasta sen jälkeen, kun mainittua tukihanketta oli muutettu siten, että tukeen liittyvä vero kattoi ainoastaan Ranskan alueelta lähetetyt mainosviestit, komissio ilmoitti 28.7.2003 päivätyssä kirjeessään, ettei se vastusta tätä tukiohjelmaa.

116 Siltä osin kuin komissio ei arvioidessaan esillä olevan tukiohjelman yhteensoveltuvuutta perustamissopimuksessa olevien valtiontukia koskevien määräysten kanssa ottanut huomioon kyseessä olevien tukien rahoitustapaa, vaikka tämä rahoitustapa oli erottamaton osa mainittua tukiohjelmaa, arviointi tämän tukiohjelman yhteensoveltuvuudesta yhteismarkkinoille on väistämättä virheellinen.

117 Tästä seuraa, että riidanalainen päätös on tällä perusteella julistettava pätemättömäksi.

118 Siinä tilanteessa, että riidanalainen päätös julistettaisiin pätemättömäksi, Ranskan tasavalta pyytää yhteisöjen tuomioistuinta rajoittamaan asiassa annettavan tuomion ajallisia vaikutuksia ja jättämään tämän rajoituksen ulkopuolelle ainoastaan ne yritykset, jotka ovat ennen tuomion antamista nostaneet kanteen tai riitauttaneet muulla vastaavalla tavalla mainosveron kantamisen.

119 Samaa tilannetta silmällä pitäen komissio pyytää yhteisöjen tuomioistuinta pysyttämään pätemättömäksi julistettavan päätöksen vaikutukset, jottei veron kantamista tai tukien myöntämistä asetettaisi kyseenalaiseksi.

120 Tämän pyynnön tueksi on esitetty erityisesti, että aikaisempien tukiohjelmien tavoin esillä olevasta tukiohjelmasta ilmoitettiin komissiolle, joka hyväksyi sen, ja sitä sovellettiin pitkän aikaa. Ranskan hallitus katsoo erityisesti, että velvollisuus periä takaisin kyseessä olevat määrät FSER-rahastolta ja paikallisradioasemilta vuosien 1998 ja 2002 väliseltä ajalta vaarantaisi näiden taloudellisen tilanteen ja koko olemassaolon ja voisi merkitä uhkaa tiedotusvälineiden monimuotoisuudelle.

121 Tältä osin on muistutettava ensinnäkin, että silloin, kun se oikeusvarmuuteen liittyvien pakottavien syiden nojalla on perusteltua, yhteisöjen tuomioistuimelle on annettu EY 231 artiklan toisessa kohdassa, jota voidaan soveltaa vastaavasti myös yhteisöjen toimielimen toimen pätevyyden arviointia koskevassa EY 234 artiklan mukaisessa ennakkoratkaisumenettelyssä, harkintavalta kussakin yksittäistapauksessa todeta, miltä osin kyseisen toimen vaikutuksia kuitenkin on pidettävä pysyvinä (ks. vastaavasti mm. asia C-228/99, Silos, tuomio 8.11.2001, Kok. 2001, s. I-8401, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

122 Tämän oikeuskäytännön mukaisesti yhteisöjen tuomioistuin on käyttänyt mahdollisuutta rajoittaa ajallisesti yhteisön säännösten pätemättömäksi toteamisen vaikutuksia silloin, kun oikeusvarmuutta koskevat pakottavat syyt, jotka johtuvat kaikista julkisista

ja yksityisistä eduista kysymyksessä olevissa asioissa, estävät sen, että kyseisten säännösten perusteella tuomion antamispäivää edeltävänä ajanjaksona perityt tai maksetut määrät riitautettaisiin (ks. mm. em. asia Silos, tuomion 36 kohta).

123 Esillä olevassa asiassa on todettava yhtäältä, että kyseessä olevaa tukiohjelmaa on sovellettu viiden vuoden ajan ja kyseisessä tukiohjelmassa on maksettu erittäin suurilukuinen määrä tukia, jotka koskevat yhteensä merkittävää määrää toimijoita. Toisaalta sekä Ranskan hallituksen että komission esittämät oikeusvarmuutta koskevat pakottavat syyt ja erityisesti ne tekijät, että kyseessä olevasta tukiohjelmasta ilmoitettiin komissiolle ja että päätöstä, jolla komissio sen hyväksyi, ei riitautettu yhteisöjen tuomioistuimissa, ovat omiaan perustelemaan riidanalaisen päätöksen pätemättömäksi julistamisen ajallisten vaikutusten rajoittamista.

124 Tämän jälkeen on muistutettava, että kun yhteisöjen tuomioistuin on todennut EY 234 artiklan nojalla aloitetussa menettelyssä, että yhteisön viranomaisen toimi on pätemätön, sen päätöksestä seuraa oikeudellisesti, että yhteisön toimivaltaisten toimielinten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet todetun lainvastaisuuden korjaamiseksi, koska velvollisuutta, josta EY 233 artiklassa määrätään kumoamistuomion varalta, sovelletaan kyseisessä tapauksessa analogisesti (ks. mm. asia FIAMM ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 9.9.2008, Kok. 2008, s. I-6513, 123 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

125 Kuten tämän tuomion 94 kohdassa muistutetaan, komissiolla on perustamissopimuksen nojalla yksinomainen toimivalta arvioida valtiontukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille, ja yhteisöjen tuomioistuimet valvovat tämän toimivallan käyttöä.

126 Näin ollen riidanalaisen päätöksen pätemättömäksi julistamisen vaikutuksia on lykättävä siihen asti, kunnes komissio tekee uuden päätöksen, jotta komissio voi korjata tässä tuomiossa todetun lainvastaisuuden. Mainittuja vaikutuksia lykätään enintään kahden kuukauden pituisen ajanjakson ajaksi tämän tuomion julistamisesta lähtien, mikäli komissio päättää tehdä uuden päätöksen EY 88 artiklan 3 kohdan puitteissa, ja kohtuullisen pituisen ylimääräisen ajanjakson ajaksi, mikäli komissio päättää aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn.

127 Edellä esitetyn valossa on silti hyväksyttävä Ranskan hallituksen pyyntö jättää tämän tuomion ajallisten vaikutusten rajoittamisen ulkopuolelle ainoastaan ne yritykset, jotka ovat ennen tämän tuomion antamista nostaneet kanteen tai riitauttaneet muulla vastaavalla tavalla mainosveron kantamisen.

128 Kaiken edellä esitetyn johdosta vastauksena on todettava, että riidanalainen päätös on pätemätön. Pätemättömäksi julistamisen vaikutuksia on kuitenkin lykättävä siihen asti, kunnes komissio tekee EY 88 artiklan nojalla uuden päätöksen. Mainittuja vaikutuksia lykätään enintään kahden kuukauden pituisen ajanjakson ajaksi tämän tuomion julistamisesta lähtien, mikäli komissio päättää tehdä uuden päätöksen EY 88 artiklan 3 kohdan puitteissa, ja kohtuullisen pituisen ylimääräisen ajanjakson ajaksi, mikäli

komissio päättää aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn. Tämän tuomion ajallisten vaikutusten rajoittamisen ulkopuolelle jätetään ainoastaan ne yritykset, jotka ovat ennen tämän tuomion antamista nostaneet kanteen tai riitauttaneet muulla vastaavalla tavalla asetuksessa nro 97-1263 säädetyn mainosveron kantamisen.

Oikeudenkäyntikulut

129 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan yhteisöjen komission 10.11.1997 tekemä päätös olla vastustamatta paikallisradioasemien tukiohjelman muutosta (valtiontuki nro N 679/97 – Ranska) on pätemätön.

Euroopan yhteisöjen komission 10.11.1997 tekemän edellä mainitun päätöksen pätemättömäksi julistamisen vaikutuksia on kuitenkin lykättävä siihen asti, kunnes komissio tekee EY 88 artiklan nojalla uuden päätöksen. Mainittuja vaikutuksia lykätään enintään kahden kuukauden pituisen ajanjakson ajaksi tämän tuomion julistamisesta lähtien, mikäli komissio päättää tehdä uuden päätöksen EY 88 artiklan 3 kohdan puitteissa, ja kohtuullisen pituisen ylimääräisen ajanjakson ajaksi, mikäli komissio päättää aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn. Tämän tuomion ajallisten vaikutusten rajoittamisen ulkopuolelle jätetään ainoastaan ne yritykset, jotka ovat ennen tämän tuomion antamista nostaneet kanteen tai riitauttaneet muulla vastaavalla tavalla radioviestinnän tukirahastolle suoritettavan veronluonteisen maksun käyttöönotosta 29.12.1997 annetun asetuksen nro 97-1263 1 §:ssä säädetyn mainosveron kantamisen.

Allekirjoitukset